

۲۰۹۶۲۴۷

سوره مبارکه

سوره مبارکه فصلت از دیدگاه مفسرین و فلاسفه فریقین

مؤلفان :

دکتر محمدجواد کوچک یزدی (عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور)

مدینه سهراب زهی (کارشناس ارشد دانشگاه پیام نور)

سرشناسه	: کوچک یزدی، محمدجواد، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: سوره مبارکه فصلت از دیدگاه مفسرین و فلاسفه فریقین / مولفان محمدجواد کوچک یزدی، مدینه سهراب زهی.
مشخصات نشر	: تهران : گروه آموزشی مدرس: انتشارات سنجش و دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۹۷ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۶-۴۱۲-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص: ۹۶.
موضوع	: تفاسیر (سوره فصلت)
موضوع	: تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	: th century ۲۰ Qur'an -- Shiite hermeneutics --
شناسه افزوده	: سهراب زهی، مدینه، ۱۳۵۹ -
رده بندی کنگره	: ۷۸/۱۰۲۱ D
رده بندی دیویی	: ۱۸۰۹۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۴۵۹۵

www.sanjesh.ir
sanjeshodanesh@iran.ir

عنوان: **سوره مبارکه فصلت از دیدگاه مفسرین و فلاسفه فریقین**

مولفان: محمدجواد کوچک یزدی، مدینه سهراب زهی

ناشر: انتشارات سنجش و دانش

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

صفحه آرای: مهدیه مخبری

طراح جلد: مهتاب دوستی

ناظر: نسرین خانی

قطع و تیراژ: وزیری ۵۰۰ نسخه

«کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است»

بهاء: ۲۵۰۰۰۰ ریال

چاپ و نشر: تهران، ملارد، مارلیک، بلوار هفت تیر، مجتمع تجاری اداری امیر، آکادمی تخصصی دکتری

مرکز بخش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه، پلاک ۱۲۶

تلفن تماس: ۰۲۱-۶۵۱۴۰۰۲۷

۱	مقدمه
۳	فصل اول: آنچه از تفسیر باید بدانیم
۳	تفسیر چیست؟
۴	دلیل نیاز به تفسیر
۷	تاریخچه تفسیر
۱۰	طبقه اول: محابه پیامبر
۱۱	طبقه دوم: تابعین
۱۲	طبقه سوم: شاگردان تابعین
۱۲	طبقه چهارم: مولفین تفسیر
۱۳	طبقه پنجم: حذف کنندگان استاد تفسیر
۱۳	طبقه ششم: وارد کنندگان فنون مختلف در تفسیر
۱۴	تعاریف تفسیر
۱۵	تعریف زرکشی
۱۶	تعریف ابوحنیفان
۱۶	تعریف طبرسی
۱۸	تعریف کلیبی
۱۹	تعریف جرجانی
۱۹	تعریف آقا بزرگ تهرانی
۲۰	تعریف علامه طباطبایی
۲۱	فرق تفسیر با تاویل
۲۱	تاویل در لغت
۲۳	معانی تاویل
۲۴	ملاک و ضابطه تاویل
۲۷	دیدگاههای در مورد تاویل
۲۸	دیدگاه ابن تیمیّه
۳۳	دیدگاه علامه طباطبایی

۳۴	دیدگاه راغب.....
۳۵	شرایط مفسر از دیدگاه راغب.....
۳۶	روشهای تفسیری قرآن کریم.....
۴۳	فصل دوم :
۴۳	تفسیر سوره فصلت
۴۴	محتوای سوره:
۴۴	داستان سوره فصلت.....
۴۶	ویژگیهای سوره.....
۴۷	موضوعات مطرح شده.....
۴۷	فضیلت قرأت.....
۴۷	تفسیر مختصر.....
۷۶	فصل سوم :
۷۶	تفسیر آیه ۵۳ سوره فصلت
۷۷	نمونه های تفسیری آیه ۵۳.....
۷۷	تفسیر المیزان.....
۸۰	تفسیر نمونه.....
۸۴	تفسیر روان جاوید.....
۹۲	اشکالی بر برهان سینوی :
۹۴	برهان وجودی آنسلم :
۹۶	منابع:.....

مقدمه

تفسیر قرآن همانند دیگر علوم اسلامی در حرکت از سرنمزل وحی تا به امروز به پیشرفت و سیر تکاملی خود ادامه داده و به صورت دانشی روشمند و گسترده درآمده است. یکی از مهم ترین وظایفی که از جانب خداوند متعال به پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) و گذار شده، براساس آیه «و أنزلنا الیک الذکر لتبین للناس ما نزل الیهم و لعلهم یتفکرون»^۱ تبیین و تفسیر قرآن است. لذا پیامبر (ص) نخستین کسی است که به تفسیر آیات قرآن پرداخته و در طول عمر شریف خود بر این امر اهتمام ورزیده است.

کلمه «مفسر» در آغاز به شرح کتب و نوشته های علمی و فلسفی اطلاق می شد و مترادف با شرح و بیان معانی آنها بود. از این روی شرح های یونانی و عبری آثار ارسطو را تفسیر می گفته اند. اما رفته رفته این واژه در فرهنگ اسلامی، بیشتر به کتابهای خاصی که در شرح قرآن کریم نوشته می شد اطلاق گردید. آیه «تفسیر» یک بار در قرآن آمده و آن هم به معنای بیان بیان و شرح است: «ولا یأتونک بمثل الذین انما جنناک بالحق و احسن تفسیراً»^۲ این آیه در پاسخ مشرکان مکه که همواره پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) را مورد شماتت قرار می دادند و در نبوت و رسالت حضرت، تشکیک می کردند، چنین پاسخ می دهد: «و اکافران و مشرکان! برای تو هیچ مثلی نیاورند، مگر آنکه اجوابی ا حق و روشی بیان تر برایت بیاوریم.» مفسران و دانشمندان علوم قرآنی در اهمیت و شرافت «علم تفسیر» بحثان فراوانی ایراد کرده اند. از جمله مرحوم طبرسی، مولف تفسیر مجمع البیان، علم تفسیر را اصل علم می داند.^۳

سیوطی، مولف «الاتقان فی علوم القرآن»، نیز معتقد است: «شریف ترین علمی که انسان به آن مشغول می شود و در آن غور می نماید، علم تفسیر است.»^۴ و همچنین در کتاب «الاتقان» از راقب اصفهانی چنین نقل می کند: «ارزنده ترین فنی که انسان بیاموزد، تفسیر قرآن است.»^۵ توضیح اینکه: اهمیت یک فن یا به جهت اهمیت موضوع آن است یا از جهت

^۱ سوره بقره، آیه ۱۲۹

^۲ المائده، قرآن و قرآن پژوهی، ج ۱، ص ۶۳۵

^۳ سوره فرقان، آیه ۳۳

^۴ تفسیری، مجمع البیان علوم القرآن، ج ۱، ص ۳۵

^۵ المیزان، مبارک، سوره و آداب، تفسیر و مفسرین، ص ۱۹ به نقل از سیوطی، معترك الاقراان فی اعمار القرآن، ج ۱، ص ۱۰۱

^۶ سیوطی، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۲، ص ۵۵۵

هدف و غرض از آن و یا از لحاظ نیاز بیشتر به آن است و فن تفسیر از هر سه جهت برتری دارد.

زیرا اولاً از جهت موضوع، موضوع آن، کلام خداوند است که سرچشمه تمام حکمت هاست. ثانیاً از جهت غرض و هدف که هدف از این فن، شناخت معانی آیات قرآن و مقصود خداوند و رسیدن به سعادت واقعی است و ثالثاً از لحاظ نیاز به آن، از آنجا که هر کمال دینی یا دنیوی نیازمند علوم شرعی و معارف دینی است و این علوم و معارف نیز متوقف بر قرآن است، لذا از این جنبه نیز انجیر قرآن بر دیگر علوم و فنون برتری دارد.

آنچه مسلم می باشد اینکه آیات قرآن همه اش دارای اهمیت و ارزش می باشد و کسی نمی تواند این امر بدیهی را منکر شود؛ اما آنچه ما را به این سمت کشاند که در خصوص تفسیر سوره فصلت بخصوص آیه شریفه ۵۳ سوره فصلت اندک تحقیقی از کتب معتبر تفسیری در این کتاب به آن اشاره نماییم، ناظر به اسیر متعدد و استدلالهای علمی و اعتقادی که از این آیه بهره مند شده است می باشد. امید است این تلاش مثمر ثمر برای جویندگان راه حقیقت باشد.